

Vázlat a város címeréhez

E kis, bizánci porvárost sosem tudtam igazán megszeretni, sosem tudtam igazán meggyűlölni. Láttam inkvizítorai fekete arcát, akik háttal Európának ítélték elevenek és holtak felett. Láttam alkonyi templomfalon a fájdalmas madonnát, aki megalázott népe helyett is emlékké feketül. Hallgattam a folyó sirályait, ahogy visszarikoltanak a torz jelszavakra, jajszavakra. Ismertem a napsugaras házakban motyogó véneket, akiket ittfelejtett az emberfaló évszázad; szemük résén a felhők futását, a lecsapolt vadvizeket. Láttam tornyok tövén a búcsúsok fáklyafényeit; az ezernyi szövétnek együtt és külön-külön beszélt valami szavakon túli fájdalomról. Ismertem száműzötteit és konok parancsmegtagodóit, akik a kocsmapultra dőlve eszelősen vihogtak. Az angyal és a sátán arca egyszerre ütött át torz vonásaikon. Hiába vártak sugallatra, csak a szél zörgött odakünn konzervdobozzal és papírszeméttel. És ismertem diákjait és diáklányait, akik rég szétszóródtak a négy égtáj iránt, de búcsúzóul álarc nélkül és meztelen táncoltak az éji folyóparton.

Faggatódzó

Milyen föld ez, milyen ország — fenn a hegyen ködök ülnek, varjúfelhő kavarog, lenn a völgyben véres hordák lábnyoma. Ide szakadva, löködve, taszítva, Európa peremére számkivetve dudorászom, se keletről, se nyugatról, egy kis földön, melyet a szél felkapott egykor távol Ázsiában, s ideűzött vak szeszélyből, itt elejtett, virágostul-madarastul ittfelejtett: lovak-lépte tágas pusztát, halálra ítélt folyót. Bolond Istók földje ez, kórók hátán délibábbal, elbolyongó koldusokkal, csupa csont és vad rögeszme. Itt a csoda köddéfoszlik, itt az álom hull avarrá. Lenn a rögben kőkirályok alusszák álmatlan álmuk, fönny a tágas piactéren hallik ripők handabanda, kardcsörtetés, csörömpölés. Allnak mind a toronyórák, csak a rikácsolás hallik, két-krajcáros prófétálás ezer éve. Istenem, mintha volna jóslat írva mohos köre, portölcsérre, vadvizek habos hátára: itt az arany röggé porlad, itt a tudás sebbé sajdul, itt a márvány sárba széled, és a remény feketére üszkösül.

Lovak, álmomban

*Vörös és kék lovak, nappal és éjszaka határán
vágatnak habokra-fagyott nyerítéssel, két égtáj közé
beszorulva, tankok-letíporta kerteken át, üvegfalon át.
Micsoda ménes! Napsugárba-szótt dobogással nem közele-
dik, nem távolodik, zúdul megállva, örvénylik mozdu-
latlan, se fönn, se lenn, köröskörül. Lüktető horpasz-
szal, lobogó sörénnyel vágat a gyerekkoron át. Vértő
nyakkal a kancák, meredt vesszővel a csödörök, özönle-
nek egy titkos fénysugárban — se part, se ösvény —, egy-
másra forrva, elbukva, talpra szökve ismét, minden elmúlt
tél és nyár között. Zúdulnak a kék tükkörfolyosón, a ho-
mályos labirintuson át, hol a tegnap álom, a holnap em-
lék, s körül a régvolt teremtmények rajzanak.*

Az Emberfalógép

*Itt pöfög az óriási szörnymasina. Vivmány és le-
lemény. Háztömböket és népeket tipor maga alá. Láncfalpai
utakat emésztenek, erdőket és folyókat. Eszelős reflektorok
villognak a homlokán. Tákolták üdvtanokból, kancsal próféci-
ákból, sovén dühökből, ideológiákból, szobatudósok és titkos
kannibálok. Felfalta előbb mestereit, kik báván hanyatlottak
a fogaskerekek közé. Aztán sivalkodó ellenségeit. De mindig
támadt újra gépész és bégető áldozat. Balek és hóhér. Hiába
cserélődtek a szerepek, a maszkok, a boldogító eszmék, a zász-
lók és a harcterek. Hiába cserélődött az iránytű és a korbács.
Az Emberfalógép maradt a régi. Rozsdás műtűrjeit sorra átfes-
tették újkori lelemények feketemágusai, széplelkek, kivénhedt
pojácák. Hallani, ahogy pöfög az éjszakában. Rázkódik, csiko-
rog, zörömböl. Falakat és csontokat ropogatva sosem távolodik.*